

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-145-10

Druk nr 74

Warszawa, 7 grudnia 2011 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks cywilny.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks cywilny

Art. 1. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. § 1. Urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazów, energii elektrycznej, urządzenia infrastruktury telekomunikacyjnej, a także urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego, urządzenia tras tramwajowych, transportu linowego, linii trolejbusowych oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa.

§ 2. Urządzenia, o których mowa w § 1, wchodzą w skład przedsiębiorstwa z chwilą, gdy przedsiębiorca przyłączył je w sposób trwały do swojej sieci.

§ 3. Jeżeli koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, poniósł przedsiębiorca, to urządzenia te stanowią jego własność, także po trwałym połączeniu z cudzą nieruchomością, a przed wejściem w skład przedsiębiorstwa.

§ 4. Jeżeli koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, poniósł właściciel nieruchomości, z którą trwale je połączono, może on żądać, aby przedsiębiorca nabył ich własność za odpowiednim

wynagrodzeniem, jeżeli urządzenia te weszły w skład przedsiębiorstwa, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca.

- § 5. Jeżeli koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, poniosła inna osoba niż wymieniona w § 3 lub § 4, to urządzenia te stanowią jej własność także po trwałym połączeniu z cudzą nieruchomością. Osoba ta może żądać, aby przedsiębiorca nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, jeżeli urządzenia te weszły w skład przedsiębiorstwa, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca.
- § 6. Budynki i budowle służące wyłącznie do korzystania z urządzeń, o których mowa w § 1, wzniesione przez przedsiębiorcę na nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu, stanowią jego własność. Własność tych budynków i budowli jest prawem związanym ze służebnością przesyłu.
- § 7. Jeżeli budynki i budowle, o których mowa w § 6, zostały wzniesione na nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu przez jej właściciela lub inną osobę, właściciel nieruchomości może żądać, aby przedsiębiorca nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności takich budynków i budowli może wystąpić także przedsiębiorca.”;

- 2) po art. 285 dodaje się art. 285¹ w brzmieniu:
„Art. 285¹. § 1. Służebność gruntową może ustanowić użytkownik wieczysty; obciąża ona prawo użytkownika wieczystego.
§ 2. Służebność gruntowa może być ustanowiona na rzecz użytkownika wieczystego.”;
- 3) w art. 305¹ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:
„§ 2. Służebność przesyłu może mieć jedynie na celu zwiększenie użyteczności przedsiębiorstwa lub jego części.”;
- 4) w art. 305² dodaje się § 3 i 4 w brzmieniu:
„§ 3. Ustanowienie służebności przesyłu nastąpi z uwzględnieniem interesu społeczno-gospodarczego i uzasadnionego interesu właściciela nieruchomości, tak aby stanowiła jak najmniejsze obciążenie gruntów, na których urządzenia są lub mają być posadowione.
§ 4. Odpowiednie wynagrodzenie, o którym mowa w § 1 i 2, określa się, uwzględniając wysokość wynagrodzeń ustalanych w drodze umowy za podobne obciążenia w zbliżonych okolicznościach, a w ich braku – obniżenie użyteczności lub wartości obciążonej nieruchomości.”.

Art. 2. § 1. Urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stanowią własność przedsiębiorcy, jeżeli poniósł koszty ich budowy. Jeżeli koszty te poniosła inna osoba i jest ich właścicielem, to może żądać, aby przedsiębiorca nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, jeżeli urządzenia te weszły w skład przedsiębiorstwa, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca.

§ 2. Własność budynków i budowli służących wyłącznie do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, wzniesionych na nieruchomości przed wejściem w życie niniejszej ustawy, może być przeniesiona przez właściciela nieruchomości na przedsiębiorcę w umowie o ustanowienie służebności przesyłu. Jeżeli koszty ich budowy poniósł przedsiębiorca, przeniesienie następuje nieodpłatnie. W braku porozumienia stronom przysługuje roszczenie o przeniesienie własności. Jeżeli ustanowienie służebności przesyłu następuje na podstawie orzeczenia sądowego, sąd orzeka jednocześnie o przeniesieniu na rzecz przedsiębiorcy własności takich budynków i budowli.

Art. 3. Do zasiedzenia służebności przesyłu wlicza się okres posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu istniejący przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), jednakże nie więcej niż o połowę czasu wymaganego do zasiedzenia.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431 i Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662 i Nr 131, poz. 1075, z 2010 r. Nr 40, poz. 222 i Nr 155, poz. 1037 oraz z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 85, poz. 458 i Nr 230, poz. 1370.

UZASADNIENIE

1. Ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) dokonano m.in. zmiany art. 49 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), zwanej dalej „k.c.”, który reguluje status prawny tzw. urządzeń przesyłowych. Zasadniczym celem tej zmiany było stworzenie podstawy prawnej umożliwiającej uzyskanie przez przedsiębiorcę przesyłowego tytułu prawnego do korzystania z urządzeń, których koszty budowy poniosła inna osoba. Cel ten zrealizowano przez dodanie § 2 do art. 49 k.c. W przepisie tym przyjęto, że podstawowym instrumentem, który pozwala określić tytuł prawny do korzystania przez przedsiębiorcę z urządzeń sfinansowanych przez inną osobę – jest umowa zawarta między przedsiębiorcą a podmiotem, który poniósł koszty budowy urządzeń i ubiega się o przyłączenie do sieci. Strony umowy decydują o tytule prawnym, na podstawie którego przedsiębiorca będzie korzystał z takich urządzeń. Chodzi przede wszystkim o przeniesienie własności na warunkach uzgodnionych w umowie (odpłatnie lub nieodpłatnie); możliwe jest też ustanowienie innego tytułu prawno rzeczowego (użytkowanie) bądź obligacyjnego (najem, leasing). Przeniesienie własności urządzeń, które w świetle art. 49 k.c. należy uznać za rzeczy ruchome, lub określenie innego tytułu prawnego do korzystania z nich następuje na rzecz przedsiębiorcy zdefiniowanego w art. 43¹ k.c., z tym że z chwilą zawarcia umowy prawa do tych urządzeń stają się składnikiem przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. W razie odmowy zawarcia takiej umowy przez przedsiębiorcę, osobie, która poniosła koszty budowy urządzeń i jest ich właścicielem, przysługuje roszczenie o nabycie własności tych urządzeń przez przedsiębiorcę za odpowiednim wynagrodzeniem. Odpowiednio takie roszczenie przysługuje przedsiębiorcy, jeżeli zawarcia umowy odmawia osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń.

2. Pierwsze doświadczenia wynikające ze stosowania tego przepisu wskazują na konieczność jego uszczegółowienia. W praktyce występują bowiem bardzo zróżnicowane i złożone stany faktyczne, co do których zastosowanie art. 49 k.c. wywołuje wątpliwości.

W pierwszej kolejności należy rozważyć potrzebę rozszerzenia zakresu stosowania art. 49 § 1 k.c. w odniesieniu do urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej, urządzeń przeznaczonych do prowadzenia ruchu kolejowego, urządzeń tras tramwajowych i linii trolejbusowych. Zagadnienie to ma bardzo ważne znaczenie praktyczne z punktu widzenia np. statusu prawnego różnych urządzeń infrastruktury miast i wsi w sensie podstawowych urządzeń nieodzownych do prawidłowego funkcjonowania gospodarki komunalnej i terenów zabudowanych, w szczególności uzbrojenia terenów, komunikacji i transportu. Urządzenia te służą celom publicznym i są lokalizowane na nieruchomościach z reguły niebędących przedmiotem własności lub innego prawa rzeczowego eksploatującego je przedsiębiorstwa lub zakładu. Przykładem mogą być urządzenia służące do nadawania, odbioru lub transmisji sygnałów telekomunikacyjnych, tory i urządzenia trakcji tramwajowej lub trolejbusowej.

W obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisu określającego prawo do tego rodzaju urządzeń, wobec czego pytanie o dopuszczalność odpowiednio szerokiego rozumienia hipotezy art. 49 k.c. nabiera szczególnej wagi. Trudno bowiem byłoby uznać za prawidłową wykładnię, w wyniku której wchodzące np. w skład przedsiębiorstwa kanalizacyjnego studzienki kanalizacyjne i rury odprowadzające ścieki nie należą do części składowej gruntu, a urządzenia trakcji tramwajowej wchodzące w skład zakładu budżetowego miasta, mogłyby stanowić część składową gruntu (art. 48 k.c.). Wniosek taki prowadziłby do wyników niemożliwych do zaakceptowania z punktu widzenia prawidłowej wykładni. Problemu nie rozwiązuje użycie w treści art. 49 § 1 sformułowania „inne urządzenia podobne”, gdyż chodzi o podobieństwo do urządzeń przesyłowych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zastosowano to określenie jedynie przy kwalifikowaniu urządzeń sieci telewizji kablowej jako urządzeń, o których stanowi art. 49 § 1 k.c. (por. wyroki SN z dnia 3 grudnia 1998 r. II CKN 216/98, Lex nr 82290 i z dnia 3 grudnia 2004 r. IV CK 347/04, dotychczas niepublikowany).

Zastosowanie art. 49 § 1 k.c. także do urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej, urządzeń przeznaczonych do prowadzenia ruchu kolejowego, urządzeń transportu linowego i linii trolejbusowych jest w pełni uzasadnione, skoro urządzenia służące do tego transportu z reguły nie są posadowione na gruntach stanowiących własność przedsiębiorców świadczących te usługi. Jednocześnie

proponuje się utrzymać sformułowanie „inne urządzenia podobne”, co umożliwia niezbędną elastyczność przy wykładni tego przepisu.

3. W projektowanym art. 49 § 1 k.c. wymieniono urządzenia infrastruktury telekomunikacyjnej. Zgodnie z art. 2 ust. 8 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.), infrastruktura telekomunikacyjna to urządzenia telekomunikacyjne, oprócz telekomunikacyjnych urządzeń końcowych, oraz w szczególności linie, kanalizacje kablowe, słupy, wieże, maszty, kable, przewody oraz osprzęt, wykorzystywane do zapewnienia telekomunikacji.

Telekomunikacja w ujęciu ogólnym jest jedną z najszybciej rozwijających się dziedzin, co przekłada się na dynamiczny rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej. Rozszerzenie wskazanego w ustawie katalogu o urządzenia infrastruktury telekomunikacyjnej jest zatem uzasadnione z uwagi na prawidłowy rozwój rynku telekomunikacyjnego. Urządzenia telekomunikacyjne są lokalizowane na nieruchomościach z reguły niebędących przedmiotem własności lub innego prawa rzeczowego dostawcy usług telekomunikacyjnych. Przykładem mogą być np. linie, kanalizacje kablowe/słupy, wieże maszty czy też kable. Wskazanie w art. 49 § 1 k.c. urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej niewątpliwie zapobiegnie występującym problemom interpretacyjnym.

4. Proponuje się objęcie zakresem stosowania art. 49 § 1 k.c. urządzeń przeznaczonych do prowadzenia ruchu kolejowego. W art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789, z późn. zm.) zawarta jest ustawowa definicja „linii kolejowej”. Zgodnie z tym przepisem przez linię kolejową należy rozumieć tory kolejowe wraz z zajętymi pod nie gruntami oraz przyległy pas gruntu, a także budynki, budowle i urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego, wraz z zajętymi pod nie gruntami. W ustawie tej zdefiniowano także „pas gruntu pod linię kolejową” – jako powierzchnię gruntu wykorzystywaną do budowy lub przebudowy linii kolejowej określoną w decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowych; „przyległy pas gruntu” – jako grunty wzdłuż linii kolejowych, usytuowane po obu ich stronach, przeznaczone do bezpośredniego

prowadzenia szlaku kolejowego. W ustawie tej zdefiniowano także pojęcie „infrastruktury kolejowej” – jako linie kolejowe oraz inne budowle, budynki i urządzenia wraz z zajęty pod nie gruntami, usytuowane na obszarze kolejowym, przeznaczone do zarządzania, obsługi przewozu osób i rzeczy, a także niezbędnego w tym celu majątku zarządcy infrastruktury.

Ze względu na to, że ustawowa definicja linii kolejowej zawarta w ustawie o transporcie kolejowym obejmuje nie tylko tory kolejowe, lecz również zajęty pod nie grunt oraz przyległy pas gruntu, nie jest możliwe odwołanie się w art. 49 § 1 k.c. do określenia „linii kolejowej”. Grunt zajęty pod torami nie może być uznany za „urządzenie”. W projektowanym przepisie posłużono się zatem określeniem „urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego”, co odpowiada przyjętej w art. 49 § 1 k.c. konwencji urządzenia rozumianego jako rodzaj mechanizmów lub zespół elementów służących do wykonywania określonych czynności. Przez urządzenia te należy więc rozumieć tory (szyny), sygnalizatory, sieć trakcyjną, zwrotnice, sygnałowe trasy kablowe, sieć światłowodów, kabli teletechnicznych, jak również infrastrukturę punktową, np. maszty antenowe czy kontenery różnorodnych urządzeń przytorowych itp., a nie grunty zajęte pod torami. Dotyczy to także metra, do którego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o transporcie kolejowym.

Należy wskazać, że w wyniku uwłaszczenia PKP (obecnie PKP S.A.) grunty zajęte pod torami stały się przedmiotem użytkowania wieczystego tego podmiotu, a budynki i inne urządzenia znajdujące się na tych gruntach stały się z mocy prawa jego własnością (por. art. 34, 35, 37a ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. Nr 84, poz. 948, z późn. zm.). W tej sytuacji, zgodnie z art. 235 § 2 k.c., przysługująca wieczystemu użytkownikowi własność budynków i urządzeń na użytkowanym gruncie jest prawem związanym z użytkowaniem wieczystym. Zatem w tych przypadkach własność urządzeń linii kolejowych jest prawem związanym z użytkowaniem wieczystym gruntów, a więc urządzenia te nie stanowią części składowej gruntu, a co za tym idzie art. 49 § 1 k.c. nie znajdzie zastosowania.

5. Ustawa o transporcie kolejowym nie obejmuje urządzeń tras tramwajowych oraz urządzeń transportu linowego (art. 3); nie dotyczy też – co oczywiste – urządzeń

linii trolejbusowych. Z tego względu w projektowanym art. 49 § 1 k.c. wymieniono także te urządzenia.

Nie posłużono się pojęciem „urządzenia linii tramwajowych”, albowiem pojęcie „urządzenia tras tramwajowych” pełniej definiuje infrastrukturę tramwajową, pozwalając na uwzględnienie jej wszystkich elementów, takich jak szyny, podkłady, kable.

Jeżeli chodzi o urządzenia transportu linowego, należy wskazać, że w § 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla kolei linowych przeznaczonych do przewozu osób (Dz. U. z 2004 r. Nr 15, poz. 130), wydanym na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. Nr 166, poz. 1360, z późn. zm.), przez koleje linowe rozumie się zespół urządzeń przeznaczonych do przewozu osób przy użyciu pojazdów lub urządzeń wyciągowych, w których przemieszczanie odbywa się za pomocą lin usytuowanych wzdłuż toru jazdy. Kolejami linowymi są: koleje linowo-terenowe, w których pojazd osadzony jest na kołach lub na innych urządzeniach podtrzymujących, a do przemieszczania go na całej trasie lub części trasy służy jedna lub więcej lin; urządzeniami tymi są również urządzenia holowane w górę za pomocą lin, które przy przemieszczaniu w dół mogą poruszać się samodzielnie po własnym torze; koleje napowietrzne, w których kabiny na całej trasie lub na części trasy są przemieszczane za pomocą jednej lub więcej lin nośnych, w tym również koleje gondolowe i koleje krzeselkowe; wyciągi, w których użytkownicy są przemieszczani za pomocą liny lub innego nośnika. W rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 151, poz. 987) wydanym na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, w § 3 pkt 4 definicją kolei niekonwencjonalnych objęto te wszystkie koleje, w których ruch pojazdu kolejowego jest niekonwencjonalny, a w szczególności koleje: linowe, linowo-terenowe, magnetyczne. Rozdział 2 tego rozporządzenia poświęcony został kolejom linowym. Zgodnie z § 133 kolej linowa stanowi zespół powiązanych technicznie i technologicznie obiektów budowlanych i urządzeń służących do przewozu osób w pojazdach przemieszczających się po torze linowym przebiegającym ponad terenem. Koleje linowe dzielą się na: wahadłowe i okrężne, tj. gondolowe (kabinowe) i krzeselkowe; linowo-terenowe. Przepis § 136 ww. rozporządzenia stanowi, że kolej

szynowa, w której ruch pojazdu wywołany jest liną napędową, stanowi kolej linowo-terenową. Nawierzchnia drogi kolei linowo-terenowej powinna odpowiadać warunkom określonym dla nawierzchni kolei szynowej, przy czym w celu przeciwdziałania pełzaniu szyn konieczne jest odpowiednie przytwierdzenie szyn do podkładów. Z powyższych aktów normatywnych wynika zatem, że kolej linowo-terenowa, jako swoista forma kolei linowej, stanowi urządzenia transportu linowego.

6. W § 2 art. 49 k.c. wyjaśniono, co oznacza użyte w § 1 sformułowanie „jeżeli wchodzi w skład przedsiębiorstwa”. Przyjęto tu wykładnię Trybunału Konstytucyjnego zawartą w uchwale z dnia 4 grudnia 1991 r. W 4/91 (OTK 1991, nr 1, poz. 21) oraz Sądu Najwyższego zawartą w uchwale 7 sędziów z dnia 8 marca 2006 r. III CZP 105/05 (OSNC 2006, nr 10, poz. 159), powszechnie aprobowaną. W obydwu uchwałach podkreśla się element trwałego (a nie chwilowego, tymczasowego) połączenia.

7. Proponowana treść art. 49 § 3, 4 i 5 k.c. dotyczy szczegółowego uregulowania statusu prawnego urządzeń, o których stanowi art. 49 § 1 k.c., w szczególności w aspekcie ich własności. Prawidłowe rozstrzygnięcie tego zagadnienia wymaga przede wszystkim określenia statusu prawnego tych urządzeń w świetle prawa rzeczowego.

Urządzenie jest niewątpliwie rzeczą ruchomą, która połączona w sposób trwały z nieruchomością (z reguły niebędącą własnością przedsiębiorcy) uzyskuje status części składowej nieruchomości z mocy art. 191 k.c. Dotyczy to okresu między ich wybudowaniem (posadowieniem) a chwilą, gdy „wchodzi w skład przedsiębiorstwa”. Pojęcie „wejście w skład przedsiębiorstwa” oznacza – zgodnie z uchwałą Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 1991 r. W 4/91 (OTK nr 1 z 1991, poz. 22) oraz uchwałą (7) Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2006 r. III CZP 105/05 (OSNC 2006, nr 10, poz. 159) – faktyczne (fizyczne) przyłączenie urządzenia do sieci. To stanowisko nie jest obecnie kwestionowane, jak również panuje zgoda co do tego, że sformułowanie „wchodzi w skład przedsiębiorstwa” nie oznacza, że przedsiębiorcy przysługuje względem urządzeń prawo własności. Przeciwnie, urządzenie, które wchodzi w skład przedsiębiorstwa, uzyskuje ponownie status rzeczy ruchomej. Status prawny tej rzeczy ruchomej wzbudzał wątpliwości. Sąd Najwyższy w powołanej uchwale przyjął, że jeżeli urządzenia są tak ściśle fizycznie i funkcjonalnie powiązane

z instalacją, że ich odłączenie uniemożliwia jej prawidłowe funkcjonowanie, to wówczas urządzenia te stają się częścią składową instalacji, a tym samym własność urządzenia przechodzi na przedsiębiorcę jako właściciela instalacji będącej składnikiem sieci. Pogląd ten sformułowano przed nowelizacją art. 49 k.c. Wydaje się, że pogląd ten trudno obronić na tle obecnego brzmienia art. 49 k.c. z następujących powodów:

- w przepisie tym według obecnej treści występuje pojęcie „urządzenie” i „sieć”, przy czym sieć jest niewątpliwie – z jurydycznego punktu widzenia – zbiorem rzeczy. Oznacza to z jednej strony, że nie sposób konstruować określenia „część składowa zbioru rzeczy”, z drugiej zaś strony zbiór rzeczy mogą tworzyć rzeczy ruchome należące do różnych podmiotów,

- wskazane przez Sąd Najwyższy kryterium uznania, że urządzenie jest częścią składową instalacji, tj. gdy odłączenie uniemożliwia prawidłowe funkcjonowanie instalacji należącej do sieci, jest nieprzydatne z praktycznego punktu widzenia. Można bowiem twierdzić, że jeżeli odłączenie urządzenia spowoduje wadliwą pracę lub brak pracy innych urządzeń wchodzących w skład sieci, wówczas należy przyjąć, że doszło do zakłócenia w funkcjonowaniu sieci. W konsekwencji można dojść do wniosku, że niemal każde urządzenie jest częścią składową instalacji, ponieważ jego odłączenie wpływa niekorzystnie na funkcjonowanie sieci,

- problemu nie rozwiązuje także odwołanie się do art. 193 k.c. (połączenia rzeczy ruchomych). Wcale nie jest bowiem oczywiste, że wartość instalacji, do której przyłączone jest urządzenie, będzie zawsze większa od wartości urządzenia. W takim przypadku powstanie współwłasność.

8. Dotychczasowa treść art. 49 § 2 k.c. wiąże własność urządzenia z poniesieniem kosztów jego budowy. Taka formuła okazała się jednak niewystarczająca dla rozstrzygnięcia kwestii własności urządzeń, których koszty budowy mogli ponieść odpowiednio:

- przedsiębiorca albo
- właściciel nieruchomości, albo
- inna osoba.

Wątpliwości – z punktu widzenia uregulowań prawa rzeczowego – związane są z tym, że przed posadowieniem na gruncie urządzenie jest rzeczą ruchomą i niewątpliwie jest własnością osoby, która poniosła koszty jego budowy. Z chwilą trwałego połączenia z gruntem urządzenie uzyskuje status części składowej nieruchomości i z mocy art. 191 k.c. staje się własnością właściciela nieruchomości. Status części składowej nieruchomości urządzenie traci – na podstawie art. 49 § 1 k.c. – z chwilą, gdy wchodzi w skład przedsiębiorstwa, czyli z chwilą trwałego, fizycznego połączenia urządzenia z siecią. Art. 49 § 2 k.c. nie wskazuje podstawy prawnej, która uzasadnia „odzyskanie” własności urządzenia, które ponownie staje się rzeczą ruchomą przez podmiot, który ponosił koszty jego budowy.

Rozstrzygając te kwestie proponuje się jednoznacznie uregulować:

- własność urządzeń sfinansowanych przez przedsiębiorcę, przyjmując – na zasadzie wyjątku od art. 191 k.c. – że urządzenia te pozostają własnością przedsiębiorcy, także po trwałym połączeniu ich z cudzą nieruchomością, a przed przyłączeniem ich do swojej sieci; po przyłączeniu do sieci urządzenia te – z mocy art. 49 § 1 k.c. – nie są częścią składową gruntu (art. 49 § 3 k.c.),
- własność urządzeń, których koszty budowy poniósł właściciel nieruchomości, z którą trwale je połączono, przyjmując, że z chwilą gdy weszły w skład przedsiębiorstwa straciły status części składowej nieruchomości (art. 49 § 1 k.c.), są rzeczą ruchomą, którą sfinansował właściciel nieruchomości, a więc może on żądać, aby ich własność nabył przedsiębiorca, chyba że na podstawie umowy strony określiły inny tytuł prawny do korzystania z urządzeń przez przedsiębiorcę (art. 49 § 4),
- własność urządzeń, których koszty budowy poniosła inna osoba niż przedsiębiorca, względnie właściciel nieruchomości, przyjmując, że – w drodze wyjątku od art. 191 k.c. – pozostają one własnością tej osoby, mimo trwałego połączenia z cudzą nieruchomością; osoba ta może w drodze umowy lub roszczenia o zawarcie umowy przenieść własność na przedsiębiorcę; strony mogą też ustalić umownie inny tytuł prawny do korzystania z tych urządzeń przez przedsiębiorcę (art. 49 § 5).

Te reguły działają na przyszłość. Odnośnie do urządzeń, które istnieją w dniu wejścia w życie ustawy, proponuje się w art. 2 § 1 ustawy przesądzić, że urządzenia, których koszty budowy poniósł przedsiębiorca, są jego własnością, natomiast gdy koszty poniosła inna osoba, to może ona żądać nabycia ich własności przez przedsiębiorcę, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w przepisie tym chodzi o urządzenia, które weszły już w skład przedsiębiorstwa, a więc mają status rzeczy ruchomych (z mocy art. 49 § 1 k.c. straciły status części składowych nieruchomości).

9. Odrębną regulację proponuje się w odniesieniu do budynków i budowli, które służą wyłącznie do korzystania z urządzeń określonych w art. 49 § 1 k.c.

Wstępnie należy zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 listopada 2006 r. SK 42/05 (Dz. U. Nr 206, poz. 1521) przyjął, że pojęcie „urządzenia” może obejmować budynki tworzące z zamieszczonymi w nich mechanizmami i przyrządami jedną całość, co jednak wymaga każdorazowo rozważenia w okolicznościach konkretnej sprawy. Podobny pogląd wypowiedział Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 czerwca 2004 r. II CK 359/03 (LexPolonica 38955), podkreślając także, że zależy to od okoliczności faktycznych sprawy. Uznać należy, że takie indywidualne rozstrzygnięcia nie rozwiązują problemu w sposób generalny. Wychodząc z tych założeń, proponuje się uregulować problem budynków i budowli służących wyłącznie do korzystania z urządzeń, o których stanowi art. 49 § 1 k.c. (np. budynki stacji transformatorów) odrębnie. U podstaw tej propozycji legły następujące założenia:

– uregulowania proponowane w art. 49 § 6 i 7 k.c. mają działać jedynie na przyszłość. Zgodnie z art. 305¹ k.c. przedsiębiorca, który zamierza wybudować nowe urządzenia powinien uprzednio uzyskać tytuł prawny dla gruntu, w szczególności służebność przesyłu. Służebność tę może uzyskać przez zawarcie umowy lub w drodze orzeczenia sądowego. Jeżeli następnie na tej nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu przedsiębiorca wzniesie budynki lub budowle służące wyłącznie do korzystania z urządzeń z art. 49 § 1 k.c., to – na zasadzie wyjątku od reguły *superficio solo cedit* – budynki te lub budowle stanowią jego własność. Przy czym, własność tych budynków i budowli jest prawem związanym ze służebnością przesyłu – dzieli los prawny służebności przesyłu. Zatem wygaśnięcie tej służebności spowoduje

automatycznie utratę prawa własności budynków i budowli, a jej zbycie będzie odnosić się także do budynków i budowli posadowionych na nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu. Jeżeli budynki i budowle na nieruchomości obciążonej służebnością wzniesie właściciel nieruchomości lub inna osoba, to właściciel nieruchomości może żądać, aby przedsiębiorca nabył ich własność za wynagrodzeniem. Należy zauważyć, że jeżeli budynek wzniosła osoba na cudzym gruncie, to ma roszczenia o zwrot nakładów do właściciela nieruchomości,

– w odniesieniu do budynków i budowli służących do wyłącznego korzystania z urządzeń, o których stanowi art. 49 § 1 k.c., wzniesionych przed wejściem w życie ustawy, proponuje się (art. 2 § 2) uregulowanie ich własności w umowie o ustanowienie służebności przesyłu względnie w postanowieniu sądowym o ustanowieniu tej służebności.

Art. 2 § 2 projektu ustawy ma charakter przepisu przejściowego. Znajduje zastosowanie wyłącznie do tych budynków i budowli, których własność nie została przeniesiona na przedsiębiorcę przed wejściem w życie projektowanej nowelizacji. Zatem nie obejmuje budynków i budowli, służących wyłącznie do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., które zostały przeniesione na własność przedsiębiorcy przed wejściem w życie nowelizacji ustawy.

Roszczenia określone w tym przepisie nie będą dotyczyć budynków i budowli służących do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., które zostały przeniesione na własność przedsiębiorcy jako odrębny od gruntu przedmiot obrotu przed wejściem w życie projektowanej nowelizacji.

10. W praktyce pojawiła się wątpliwość, czy służebność gruntową może ustanowić użytkownik wieczysty. Ten sam problem dotyczy służebności przesyłu, do której – na podstawie art. 305⁴ k.c. – stosuje się odpowiednio przepisy o służebności gruntowej. Projektowana treść art. 285¹ k.c. ma przesądzić, że służebność gruntową może – na prawie użytkownika wieczystego – ustanowić użytkownik wieczysty. Służebność taka może być także ustanowiona na jego rzecz. Obciąża ona prawo użytkownika wieczystego.

11. Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), która weszła w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r.,

wprowadziła do polskiego systemu prawnego trzeci – obok służebności gruntowych i służebności osobistych – rodzaj służebności, tj. służebność przesyłu (art. 305¹ – 305⁴ k.c.). Na to, że jest to trzeci rodzaj służebności wskazuje nie tylko brzmienie art. 305⁴ k.c. (zgodnie z którym do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych), ale także układ przestrzenny ustawy – dział III Księgi drugiej k.c., który został podzielony na trzy rozdziały: rozdział I. Służebności gruntowe; rozdział II. Służebności osobiste; rozdział III. Służebność przesyłu. Nie ulega zatem wątpliwości, że służebność przesyłu nie jest ani służebnością gruntową, ani służebnością osobistą, lecz stanowi odrębny od nich rodzaj służebności.

Praktyka sygnalizuje potrzebę uzupełnienia przepisów dotyczących służebności przesyłu. W szczególności wskazuje się na następujące kwestie:

- określenie celu ustanowienia służebności przesyłu,
- sprecyzowanie kryteriów, jakie sąd powinien mieć na uwadze przy ustanawianiu służebności przesyłu,
- określenie kryteriów ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu,
- rozstrzygnięcie zagadnienia zaliczalności dotychczasowego posiadania służebności do okresu wymaganego przy nabyciu służebności przesyłu w drodze zasiedzenia.

Postulaty te należy uznać za uzasadnione. W celu ich zrealizowania proponuje się wprowadzić następujące uregulowania:

- w art. 285 § 2 k.c. ustawodawca – regulując służebność gruntową – wyraźnie wskazał, że jedynym celem ustanowienia tej służebności jest zwiększenie użyteczności nieruchomości władnącej lub jej oznaczonej części. Takie określenie celu służebności przesyłu nie jest możliwe, gdyż nie występuje tu nieruchomość władnąca. Służebność przesyłu ustanawia się na rzecz przedsiębiorcy (art. 305¹ k.c.). Uzasadnione jest więc przyjęcie, że jedynym celem ustanowienia służebności przesyłu jest zwiększenie użyteczności przedsiębiorstwa lub jego części (art. 305¹ § 2 k.c.),

- ustawodawca, regulując sądowe ustanowienie służebności drogi koniecznej, wskazał kryteria, jakie muszą być uwzględniane przy wytyczaniu drogi koniecznej (art. 145 § 2 k.c.). Wskazane jest, aby podobne kryteria uregulować w odniesieniu do

przymusowego ustanawiania służebności przesyłu. Taką propozycję zawiera art. 305² § 3 k.c. Wskazano w nim, że ustanowienie służebności przesyłu nastąpi z uwzględnieniem interesu społeczno-gospodarczego i uzasadnionego interesu właściciela nieruchomości, tak aby stanowiła jak najmniejsze obciążenie gruntów, na których urządzenia są lub mają być posadowione. Należy wskazać, że ustanowienie służebności przesyłu może dotyczyć zarówno takich stanów faktycznych, gdy urządzenia przesyłowe już istnieją, jak również, gdy przedsiębiorca urządzenia te zamierza dopiero wybudować w przyszłości,

– przedsiębiorcy przesyłowi zgłaszają postulat, aby kodeksowa regulacja służebności przesyłu zawierała jednolite zasady obliczania wynagrodzenia za ustanowienie tej służebności. Pełne uwzględnienie tego postulatu nie jest możliwe. Z jednej strony przy umownym ustanowieniu służebności przesyłu określenie wysokości wynagrodzenia musi być pozostawione woli stron, z drugiej – Kodeks cywilny w kilku przepisach operuje określeniem „wynagrodzenia” lub „stosownego wynagrodzenia”, nie wskazuje jednak kryteriów jego obliczania (por. np. art. 145 § 1, 224, 151, 231 k.c. i inne). Uzasadnione wydaje się natomiast wskazanie takich kryteriów sądowni, który ustanawia służebność przesyłu. Taką propozycję zawiera art. 305² § 4 k.c. Odwołanie się do cen występujących w obrocie stanowi także podstawowe kryterium (wykształtowane w praktyce orzeczniczej) ustalania wynagrodzenia za ustanowienie drogi koniecznej. Natomiast kryteria szczególne, takie jak zwiększenie wartości nieruchomości władnącej, obniżenie wartości nieruchomości służebnej, straty poniesione przez właściciela nieruchomości obciążonej wchodzi w rachubę dopiero jako kryteria pomocnicze,

– w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r. III CZP 89/08 (dotychczas niepublikowanej) wyjaśniono, że „przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹ – 305⁴) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa”. To stanowisko daje podstawę do przyjęcia, że okres posiadania służebności, o treści odpowiadającej służebności przesyłu (art. 352 k.c.), jaki upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 r., zalicza się do okresu prowadzącego do nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie. Ponieważ nabycie służebności w drodze zasiedzenia następuje nieodpłatnie, możliwości doliczenia do czasu zasiedzenia służebności przesyłu całego okresu posiadania służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu przed dniem

3 sierpnia 2008 r. mogłoby godzić w konstytucyjną ochronę własności. Dlatego na wzór art. 10 ustawy z 28 maja 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321) zaproponowano, aby możliwe było doliczenie okresu posiadania takiej służebności nieprzekraczającego połowy czasu posiadania, potrzebnego do nabycia służebności w drodze zasiedzenia, a więc w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza służebności byłby to maksymalnie okres 10 lub 15 lat. Tym samym właściciel nieruchomości, na której znajdują się urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. ma czas na wystąpienie przeciwko przedsiębiorcy posiadającemu służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu z roszczeniem o ustanowienie służebności przesyłu (art. 305² § 2 k.c.). Zapobiega to uzyskaniu służebności przesyłu wskutek zasiedzenia już z chwilą wejścia w życie projektowanej ustawy w sytuacji, gdy przed dniem 3 sierpnia 2008 r. przedsiębiorca przesyłowy posiadał służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu przez co najmniej 17 lat.

12. Zagadnienia prawne związane z koniecznością korzystania przez przedsiębiorców przesyłowych z urządzeń służących do doprowadzenia i odprowadzenia wody, pary gazów, energii elektrycznej itp. są bardzo złożone, a jednocześnie mają charakter quasi-publiczny, z drugiej zaś strony urządzenia te z reguły znajdują się na nieruchomościach, które nie są własnością przedsiębiorców przesyłowych.

W poprzednich warunkach ustrojowych nie przywiązywano wagi do tego, że przedsiębiorcy przesyłowi korzystają z cudzych nieruchomości. W konsekwencji przedsiębiorcy przesyłowi w znikomym zakresie dysponują tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości stanowiących własność innych podmiotów. Na tym tle powstaje obecnie wiele sporów, które coraz liczniej trafiają do sądów. Dotyczy to również statusu prawnego samych urządzeń, których koszty budowy niejednokrotnie ponieśli sami odbiorcy dóbr czy usług. Z tego względu ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), która obowiązuje od 3 sierpnia 2008 r. wprowadzono rozwiązania prawne, które w sposób racjonalny i zgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej godzą interesy przedsiębiorców przesyłowych i właścicieli nieruchomości oraz osób, które poniosły koszty budowy urządzeń. Rozwiązania zawarte w tej ustawie, jako ustawie nowelizującej Kodeks cywilny, z natury swojej miały charakter regulacji ogólnych. Doświadczenia związane ze stosowaniem tych przepisów wskazują jednak, że na tle

bardzo złożonych stanów faktycznych i prawnych niezbędne jest sięgnięcie do regulacji bardziej szczegółowych, które będą stanowić podstawę normatywną do rozstrzygnięcia pojawiających się wątpliwości i rozbieżnych interpretacji. Doniosłość społeczna i gospodarcza tych zagadnień uzasadnia więc potrzebę nowelizacji przepisów, mimo że okres ich obowiązywania nie jest zbyt długi. Przedkładany projekt nie zmienia podstawowych założeń ustawy z dnia 30 maja 2008 r. lecz uszczegóławia obowiązujące rozwiązania tak, aby ich stosowanie nie nastęrczało w praktyce trudności.

Materia objęta przedmiotowym projektem nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. Zainteresowanie pracami nad projektem zgłosiły dwa podmioty: Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej w Poznaniu – w dniu 5 lutego 2010 r. oraz Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ–SYSTEM S.A. w Warszawie – w dniu 17 marca 2010 r.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia ustawy

Projektowana nowelizacja nie zmienia podstawowych założeń ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), lecz uszczegóławia obowiązujące rozwiązania.

Celem projektowanej nowelizacji jest wprowadzenie regulacji, które będą stanowić podstawę normatywną rozstrzygania zagadnień prawnych, powstających na tle złożonych stanów faktycznych, związanych z koniecznością korzystania przez przedsiębiorców przesyłowych z urządzeń przesyłowych, służących do doprowadzenia i odprowadzenia wody, pary gazów, energii elektrycznej, urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej, urządzeń przeznaczonych do prowadzenia ruchu kolejowego, urządzenia tras tramwajowych, transportu linowego, linii trolejbusowych oraz innych urządzeń podobnych – w celu usunięcia występujących w praktyce wątpliwości interpretacyjnych.

2. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje ustawa

Projekt dotyczy przedsiębiorców wykonujących działalność związaną z wykorzystaniem urządzeń przesyłowych, właścicieli nieruchomości, na których urządzenia takie są posadowione oraz osób, które poniosły koszty budowy urządzeń przesyłowych.

3. Konsultacje

W ramach konsultacji społecznych projekt ustawy został przedłożony do zaopiniowania Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Notarialnej oraz Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”.

Projekt został również przedstawiony następującym organizacjom przedsiębiorców: Izbie Gospodarczej „Wodociągi Polskie”, Izbie Gospodarczej „Ciepłownictwo Polskie”, Izbie Gospodarczej Energetyki i Ochrony Środowiska, Izbie Gospodarczej Gazownictwa, Polskiej Izbie Paliw Płynnych, Izbie Gospodarczej

Transportu Lądowego, Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji, Izbie Gospodarczej Komunikacji Miejskiej, Polskiej Izbie Komunikacji Elektronicznej, Krajowej Izbie Gospodarczej Elektroniki i Telekomunikacji, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

Uwagi do projektu zgłosiły Krajowa Rada Notarialna, Krajowa Rada Radców Prawnych oraz następujące organizacje przedsiębiorców: Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie”, Izba Gospodarcza Gazownictwa, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej, Polska Izba Komunikacji Elektronicznej, Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji.

Uwzględniono uwagę Krajowej Rady Notarialnej oraz Izby Gospodarczej „Ciepłownictwo Polskie” wskazującą na potrzebę wyraźnego uregulowania w projektowanym art. 285¹ k.c., czy służebność gruntowa ustanawiana jest na nieruchomości, czy na prawie użytkowania wieczystego. W konsekwencji w przepisie tym wskazano, że służebność gruntowa obciąża prawo użytkowania wieczystego.

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji oraz Polska Izba Komunikacji Elektronicznej zwróciły uwagę na potrzebę wyszczególnienia w projektowanym art. 49 § 1 k.c. urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej. W związku z tym katalog urządzeń przesyłowych wymienionych w omawianym przepisie poszerzono o kategorię urządzeń przesyłowych, którą stanowią urządzenia infrastruktury telekomunikacyjnej.

Polska Izba Komunikacji Elektronicznej wskazała także na konieczność doprecyzowania projektowanego art. 305² § 3 k.c., określającego kryteria ustanowienia służebności przesyłu, przez wprowadzenie (tak jak w przypadku ustanawiania drogi koniecznej) obowiązku uwzględnienia interesu społeczno-gospodarczego. W konsekwencji proponowany przepis wymienia także wskazane kryterium.

Uwzględniono uwagę Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej dotyczącą projektowanego art. 49 § 1 k.c. – pojęcie „urządzenia linii tramwajowych” zastąpiono pojęciem „urządzenia tras tramwajowych”, co pozwala na uwzględnienie wszystkich elementów infrastruktury tramwajowej.

Krajowa Rada Radców Prawnych, po dokonaniu analizy projektowanych regulacji, wyraziła pozytywną opinię o projekcie.

Pozostałe podmioty, którym w ramach prowadzonych konsultacji społecznych przekazano projekt do zaopiniowania, nie wniosły do niego uwag ani zastrzeżeń.

4. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe ustawy

4.1. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej nowelizacji nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa w części 15 „Sądy powszechne” i 37 „Sprawiedliwość”.

Wejście w życie ustawy nie spowoduje skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4.2. Wpływ na rynek pracy

Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

4.3. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Regulacja nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

4.4. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

Minister Spraw Zagranicznych

DPUE-920-120 -10/ma/10
SM-2448

dot.: RM-10-145-10 z 15.11.2011 r.

Warszawa, dnia 17 listopada 2011 r.

Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (nowy tekst) wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem *ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (nowy tekst)*, pozwalam sobie wyrazić następującą opinię.

Projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. /
52.17
Maciej Berek

Do wiadomości:

Pan Jarosław Gowin
Minister Sprawiedliwości